

На основу члана 14. став 1. тачка 5) подтачка (1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 72/09),
Национални просветни савет доноси

Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 5/2011
од 7.6.2011. године.

Члан 1.

Овим правилником утврђује се образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво.

Члан 2.

Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".
Број 110-00-72/2011-07
У Београду, 10. марта 2011. године

Председник Националног савета
проф др **Десанка Радуновић**, с.р.

О П Ш Т И С Т А Н Д А Р Д И П О С Т И Г Н У Ћ А - О Б Р А З П Р В О Г Ц И К Л У С А О Б А В Е З Н О Г О Б Р А З О В А Њ А С Р П С К И Ј Е З И К

Општи стандарди постигнућа - образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за Српски језик садрже стандарде постигнућа за области: *Говорна култура, Вештина читања и разумевање прочитаног, Писано изражавање, Граматика и лексикологија и Књижевност*. У оквиру сваке области описани су захтеви на три нивоа, осим у области *Говорна култура*.

1. ГОВОРНА КУЛТУРА

У области ГОВОРНА КУЛТУРА ученик/ученица:

- 1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике
- 1СЈ.0.1.2. користи форме учивог обраћања
- 1СЈ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. "певушења" или "скандирања"
- 1СЈ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља
- 1СЈ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације
- 1СЈ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање
- 1СЈ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју
- 1СЈ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

- 1СЈ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста
- 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)
- 1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту
- 1СЈ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)
- 1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста
- 1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста
- 1СЈ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста
- 1СЈ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

- 1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице
- 1СЈ.1.3.2. уме да се потпише
- 1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком
- 1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе
- 1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре
- 1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме
- 1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)
- 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава
- 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)
- 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

У подобласти ГРАМАТИКА, у типичним школским примерима, ученик/ученица:

- 1СЈ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве)
- 1СЈ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур)
- 1СЈ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА ученик/ученица:

1СЈ.1.4.4. препознаје антонимију

1СЈ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)

5. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме

1СЈ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)

1СЈ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту

1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

1СЈ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије

1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)

1СЈ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту

1СЈ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)

1СЈ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену

1СЈ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту

1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)

1СЈ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова

1СЈ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни

1СЈ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

1СЈ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

1СЈ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, џ; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању

1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)

1СЈ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима

1СЈ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној)

1СЈ.2.3.6. саставља кратак наративни текст

1СЈ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст

1СЈ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)

1СЈ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)

1СЈ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење)

1СЈ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

У подобласти ГРАМАТИКА, у типичним школским примерима, ученик/ученица:

1СЈ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)

1СЈ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)

1СЈ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу

1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго

1СЈ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат

1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА ученик/ученица:

1СЈ.2.4.8. препознаје синонимију

1СЈ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава

5. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

1СЈ.2.5.1. разликује лирску од епске песме

1СЈ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)

1СЈ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми

1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту

1СЈ.2.5.5. уочава везу међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)

1СЈ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога

1СЈ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста

1СЈ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)

1СЈ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста vs. мишљења учесника у догађају)

1СЈ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст

1СЈ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)

1СЈ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.)

1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене

1СЈ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса

1СЈ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста

1СЈ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст

1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)

1СЈ.3.3.6. издваја пасусе

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

У подобласти ГРАМАТИКА, у типичним школским примерима, ученик/ученица:

1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе)

1СЈ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју

1СЈ.3.4.3. препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА ученик/ученица:

1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени

1СЈ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу

5. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст

1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту

1СЈ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст

О П Ш Т И С Т А Н Д А Р Д И П О С Т И Г Н У Ћ А - О Б Р А З П Р В О Г Ц И К Л У С А П Р В О Г О Б Р А З О В А Њ А

МАТЕМАТИКА

Општи стандарди постигнућа - образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за предмет Математика садрже стандарде постигнућа за области: Природни бројеви и операције са њима, Геометрија, Разломци и Мерење и мере. У оквиру сваке области описани су захтеви на три нивоа.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица:

1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датом бројевној полуправи

1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде

1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде

1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом

1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде

2. ГЕОМЕТРИЈА

У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:

1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)

1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе

1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица

1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица

3. РАЗЛОМЦИ

У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица:

1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак и препозна његов графички приказ

1МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине

4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица:

1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама

1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml)

1МА.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t)

1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица:

1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем

1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју

1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза

1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције

1МА.2.1.5. уме да решава једначине

2. ГЕОМЕТРИЈА

У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:

1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни

1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине

1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе

1МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама

1МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама

1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама

3. РАЗЛОМЦИ

У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица:

1MA.2.3.1. уме да препозна razlomak $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова

1MA.2.3.2. уме да израчуна n -ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $\frac{1}{n}$ ($n \leq 10$)

4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица:

1MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама

1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама

1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање

1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање

1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица:

1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака

1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.

1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет

1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми

1MA.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом

2. ГЕОМЕТРИЈА

У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:

1MA.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање

1MA.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника

1MA.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника

1MA.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама

1MA.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама

3. РАЗЛОМЦИ

У области РАЗЛОМЦИ ученик/ученица:

1MA.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$)

1MA.3.3.2. зна да израчуна део $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) неке целине и користи то у задацима

4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

У области МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ученик/ученица:

1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама

1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности

1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе

О П Ш Т И С Т А Н Д А Р Д И П О С Т И Г Н У Ћ А - О Б Р А З П Р В О Г Ц И К Л У С А В А З Н О Г О Б Р А З О В А Њ А

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Општи стандарди постигнућа - образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за предмет Природа и друштво садрже стандарде постигнућа за области: Жива и нежива природа, Екологија, Материјали, Кретање и оријентација у простору и времену, Друштво и Држава Србија и њена прошлост. У оквиру сваке области описани су захтеви на три нивоа.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица:

1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада

1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу

1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића

1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања

1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића

1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима

2. ЕКОЛОГИЈА

У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица:

1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе

1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса

1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе

3. МАТЕРИЈАЛИ

У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица:

1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта

1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала

1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке

1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност

1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу

1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица:

1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама

1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти

1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца

1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век

1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара

5. ДРУШТВО

У области ДРУШТВО ученик/ученица:

- 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови
- 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу
- 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу
- 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите
- 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља

6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ

У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица:

- 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода
- 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике
- 1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво
- 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости
- 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости
- 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица:

- 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима
- 1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи
- 1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића
- 1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића
- 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту
- 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници

2. ЕКОЛОГИЈА

У области ЕКОЛОГИЈА ученик/ученица:

- 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе
- 1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса
- 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса
- 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити

3. МАТЕРИЈАЛИ

У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица:

- 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање
- 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава
- 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису
- 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу
- 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала
- 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица:

- 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела
- 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски
- 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља
- 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода
- 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена

5. ДРУШТВО

У области ДРУШТВО ученик/ученица:

- 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова
- 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама
- 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности

6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ

У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица:

- 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини
- 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији
- 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора - рељефа, вода, климе - и делатности људи
- 1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности
- 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад
- 1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода
- 1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

У области ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА ученик/ученица:

- 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима
- 1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића

3. МАТЕРИЈАЛИ

У области МАТЕРИЈАЛИ ученик/ученица:

- 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи
- 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

У области КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ ученик/ученица:

- 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова

5. ДРУШТВО

У области ДРУШТВО ученик/ученица:

- 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима
- 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују

6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ

У области ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ ученик/ученица:

- 1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава